

Hvad er DAISY?

(<http://www.daisy.sa.dk>)

Den 1. december 2004 kunne Statens Arkiver byde sine mange brugere velkommen til den første internetudgave af Daisy. Her kan man søge oplysninger om alle de arkivskabere, der har skabt arkivalierne i vore samlinger, og om en del af de arkivserier, som samlingerne består af.

Vision

Den fuldt udviklede vision for Daisy er:

- * Borgerne kan søge oplysninger om arkivalier elektronisk
- * Borgerne kan elektronisk bestille arkivalier til brug på Statens Arkivers læsesale
- * Myndighederne indtaster selv oplysninger om de arkivalier, de afleverer
- * Statens Arkiver effektiviserer forvaltningen af sine samlinger

Udfordringen

Visionen indebærer den ambition, at Statens Arkiver tager det fulde spring ind i IT-alderen. Det forudsætter et brud med den traditionelle måde at tilgængeliggøre samlingerne på. Opgaven er indførelse af digital forvaltning med de forbedringer af borgerservice og effektivisering, som dette indebærer. Løsningen forudsætter udvikling over længere tid, fordi:

- * Eksisterende registraturer ikke tilgodeser informationsteknologiens muligheder
- * Meget store dele af samlingerne ikke er beskrevet i egentlige registraturer
- * Inddateringen er en opgave af meget store dimensioner
- * Ingen eksisterende lagersystemer tillader registrering af arkivstrukturer

Betydning for borgerne

Et velfungerende arkivvæsen hører til et demokratisk samfund. Det skal sikre borgernes mulighed for at få adgang til de arkivalier, statsadministrationen producerer. Størst mulig åbenhed er en væsentlig del af Statens Arkivers værdigrundlag, og størst mulig åbenhed drejer sig ikke kun om arkivlovens tilgængelighedsfrister. Åbenhed handler også om at gøre det lettere for borgerne at finde oplysninger om samlingerne og deres indhold.

Med Daisy på nettet bliver den rigdom af oplysninger, som Statens Arkiver indeholder, for alvor tilgængelig for den brede offentlighed. Arkivbrugerne vil, i takt med udviklingen af nye søgemuligheder og i takt med, at stadig flere data bliver lagt ind, få stadig større glæde af Daisy.

Først og fremmest er der tale om en væsentlig forbedring af søgemulighederne, idet:

- * For mange af arkivalierne i Statens Arkiver udgør beskrivelsen i Daisy den første offentliggjorte registratur.
- * Det bliver muligt at søge arkivalier et sted, uanset om arkivalierne befinder sig i Rigsarkivet, i et landsarkiv eller i Erhvervsarkivet.

Betydning for myndighederne

Daisy vil betyde en væsentlig kvalitetsforbedring i myndighedernes arbejde med aflevering til Statens Arkiver. Fra 2005 kunne myndighederne via nettet direkte indtaste oplysninger til Daisy om de arkivalier, de skal aflevere. Dette indebærer for Statens Arkiver en betydelig rationalisering. Det gælder såvel arbejdet med afleveringen som den efterfølgende indsats for tilgængeliggørelse. Oplysninger om nyafleveringer kan efter kort tid gøres tilgængelige i Daisy.

Betydning for Statens Arkiver

Statens Arkiver har, som alle andre virksomheder, brug for at planlægge, styre og afrapportere sine aktiviteter. En række Daisy-moduler til disse formål er taget i brug fra 2001 og fremefter. Der vil foregå en løbende videreudvikling af disse moduler fremover.

Blandt disse moduler fortjener programmet til pladsregistrering særligt at fremhæves. Pladsregistrering sker ved hjælp af stregkoder. Det giver en voldsom kvalitetsforbedring og en betydelig rationalisering af arbejdsprocessen. Det er også en nødvendig forudsætning for at tage moderne højlagermagasiner i brug. Det er denne type magasiner, der er planlagt til Rigsarkivet og Landsarkivet for Sjælland.

Udviklingen til nu

I midten af 1990'erne stod det klart, at skulle Statens Arkiver udnytte den moderne informationsteknologis muligheder, måtte der ske et radikalt brud med tidligere forsøg. Et skift i databaseteknologi var kun en af udfordringerne.

Arkivaliebeskrivelse

Skulle den nye teknologi udnyttes fuldt ud, var det nødvendigt at nytænke den måde, man gennem generationer havde beskrevet samlingerne på. Kravene til entydighed, konsistens og systematik måtte sættes meget højere. Kun derved ville det blive muligt at designe og udvikle et IT-system, som ville række så langt ind fremtiden, at det var investeringerne værd.

Det indebar for det første, at der skulle udarbejdes en ny metode for arkivaliebeskrivelse i Statens Arkiver, og for det andet at samlingerne skulle registreres efter den nye metode.

I 1999 var den nye beskrivelsesmetodes grundlæggende elementer udviklet og afprøvet i en elektronisk testversion.

Arkivaliebeskrivelsen i Daisy vil med tiden gøre det muligt for Statens Arkiver at tilbyde arkivbrugere i Danmark en væsentlig bedre service.

Systemudvikling

Med den grundlæggende datamodel på plads, skulle selve IT-systemet udvikles. Statens Arkiver valgte at udvikle systemet selv, af tre grunde:

- * Der var ingen standardsystemer på markedet, som kunne honorere Statens Arkivers krav til et arkivalieinformationssystem.
- * Omkostningerne til udvikling af et system skræddersyet til arkivvæsenets behov, uden for Statens Arkivers regi, ville blive mindst lige så store, som hvis vi valgte at udvikle systemet selv, bl.a. fordi ressourcerne til analyse og kravspecifisering ville være de samme.
- * Etableringen af et eget systemudviklingsmiljø, ville kunne skabe en synergi-effekt mellem systemudviklere og arkivarer, som vanskeligt ville kunne opnås i forhold til eksterne leverandør.

Med udgangen af år 2000 var de moduler i Daisy færdigudviklet og klar til at blive taget i brug, som skulle understøtte indtastningen af data. Statens Arkiver kunne dermed gå i gang med selve den omfattende opgave at nyregistrere sine samlinger. Samtidig fortsatte udviklingen af Daisy med fokus på den del, der understøtter tilgængeliggørelsen af de registrerede data om samlingerne. Det er denne del af Daisy, der forelå i første version ved udgangen af 2004.

Inddatering

Stiller man arkivpakkerne på højkant side om side, svarer det til en række arkivalier, der strækker sig fra den dansk-tyske grænse ved Frøslev til Hjørring. En nyregistrering af samlingerne er med andre ord en meget stor opgave. Ved projektets indledning var der ikke taget stilling til, hvordan dette arbejde kunne finansieres.

Registreringen af arkivalier er længst fremme på Rigsarkivet og Landsarkivet for Sjælland. Her har beslutningen om opførelsen af nye magasinbygninger betydet, at der er givet ekstrabevillinger til registreringen. I Statens Arkivers institutioner vest for Storebælt går arbejdet langsommere, fordi det skal udføres inden for de ordinære bevillinger. Men også her er registreringsarbejdet højt prioriteret.

Hvad kan du så finde i Daisy?

I Daisy kan du finde oplysninger om Statens Arkivers samlinger. Samlingerne omfatter arkivalier fra 1100-tallet og frem til i dag, skabt af statslige såvel som private arkivskabere. Daisy indeholder oplysninger om hvem, der har skabt arkivalierne, hvilke arkivalier, de har skabt, og hvad arkivalierne indeholder. Arbejdet med at registrere samlingerne i Daisy blev påbegyndt i efteråret 2000 og vil fortsætte i årene fremover.

Arkivskabere

Statens Arkiver har modtaget arkivalier fra ca. 80.000 arkivskabere, dvs. Statslige myndigheder, virksomheder, foreninger eller privatpersoner. Hvis der under en Arkivskaber ikke vises oplysninger om arkivserier, er det fordi arkivserierne ikke er registreret endnu.

Arkivserier

Statens Arkivers samlinger omfatter i alt ca. 376.000 hyldemeter arkivalier (pr. 31.12.2006), svarende til ca. 4 millioner fysiske enheder. Arkivalierne består af sammenhørende arkivserier, der består af rækker af pakker og protokoller (fysiske enheder).

Derudover har Statens Arkiver modtaget data fra ca. 1.200 elektroniske systemer. Det drejer sig først og fremmest om elektroniske registre og elektroniske journaler, skabt af offentlige myndigheder.

Oplysninger om de elektroniske systemer, som Statens Arkiver har modtaget data fra, bliver tilgængelige i Daisy i takt med, at nye data modtages.

Oplysninger om systemer, som der tidligere er afleveret data fra, vil blive tilgængelige, efterhånden som Statens Arkivers samling af data bliver konverteret. Det forventes at ske i perioden frem til 2008. Hvis der under en arkivserie ikke vises oplysninger om fysiske enheder, er det fordi de fysiske enheder ikke er registreret endnu.

Fysiske enheder (arkivpakker og protokoller)

De 376.000 hyldemeter arkivalier, som Statens Arkivers samlinger i alt omfatter, svarer til ca. 4 millioner fysiske enheder (pakker og protokoller med arkivalier).

Oversigt over indholdet i Daisy:

Arkivskabere

Enhed	Antal
Rigsarkivet	21.042
Landsarkivet for Sjælland	13.608
Landsarkivet for Fyn	9.118
Landsarkivet for Nørrejylland	24.919
Landsarkivet for Sønderjylland	6.067
Erhvervsarkivet	10.820
I alt	85.574

Arkivserier

Enhed	Antal
Rigsarkivet	126.960
Landsarkivet for Sjælland	99.944
Landsarkivet for Fyn	34.295
Landsarkivet for Nørrejylland	54.795
Landsarkivet for Sønderjylland	18.118
Erhvervsarkivet	46.499
I alt	380.611

Fysiske enheder

Enhed	Antal
Rigsarkivet	1.674.532
Landsarkivet for Sjælland	654.670
Landsarkivet for Fyn	93.330
Landsarkivet for Nørrejylland	432.255
Landsarkivet for Sønderjylland	56.450
Erhvervsarkivet	126.938
I alt	3.038.175

Optællingsdato: 7. August 2008.

M.h.t. funktionaliteten er de største ændringer - ud over data-mængden:

- * I dag kan man søge både på arkivskabernes navne og arkivseriernes betegnelse – enten hver for sig eller samlet (hvis man f.eks. er usikker på om det eller de ord man vil søge på indgår i arkivskabernavnet eller arkivseriens betegnelse).
- * I dag får man vist flere oplysninger om arkivalierne, herunder hvor mange bind/pakker en arkivserie består af, ligesom man kan få vist indholdet i de enkelte bind og pakker.
- * I dag kan man bestille de ønskede arkivalier taget frem til brug på læsesalene direkte via Daisy. Dvs. man kan i god tid hjemme fra bestille arkivalierne fremtaget, så de ligger klar, når man kommer på læsesalen.